

OECD *Multilingual Summaries* Government at a Glance 2013

Summary in Polish

Przeczytaj całą publikację pod adresem: [10.1787/gov_glance-2013-en](https://doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en)

Rząd w skrócie — 2013

Streszczenie w języku polskim

Pod wpływem kryzysu finansowego i gospodarczego oraz jego następstw rządy wielu państw OECD postanowiły wdrożyć plany korekt strukturalnych w celu uzdrowienia krajowych finansów publicznych. Trudności z zaspokajaniem rosnących oczekiwań obywateli wynikające z ograniczonych środków rządowych doprowadziły jednak do istotnego spadku zaufania wobec władz. W latach 2007–2012 zaufanie do rządów krajowych osłabło średnio z 45% do 40%, przez co władzom krajowym trudno uzyskać poparcie dla niezbędnych reform.

Jeśli rządy mają zaspokajać oczekiwania obywateli, dysponując ograniczonymi zasobami, potrzebne jest nowe podejście do ładu publicznego. W centrum działań w tym zakresie powinno się znaleźć tworzenie możliwości strategicznych, silnych instytucji, skutecznych instrumentów i procesów oraz precyzyjnie mierzalnych wyników. Wskaźniki przedstawione w raporcie Rząd w skrócie — 2013 pokazują, jakie postępy poczyniły kraje OECD, żeby osiągnąć ten strategiczny stan.

Najważniejsze ustalenia

- **Mimo istotnych wysiłków podejmowanych przez kraje na rzecz uzdrowienia finansów publicznych, wciąż stanowią one problem.** OECD opracowała szacunkowe wartości dotyczące poprawy bilansów pierwotnych, wymaganej do obniżenia długu publicznego brutto do 60% PKB do roku 2030. Średnio w krajach członkowskich OECD konieczny jest wzrost potencjalnego PKB o ok. 3% w porównaniu z sytuacją budżetową z 2012 r. Jednak kilka krajów OECD wciąż zмага się ze wzrostem stosunku długu publicznego do PKB — ich średnie wydatki budżetowe w 2011 r. przekroczyły przychody. Po części wynikało to z ponoszenia kosztów pakietów stymulacyjnych i niezmiennego poziomu przychodów w konsekwencji kryzysu, a także wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
- **Kraje wdrażały nowe zasady budżetowe i tworzyły nowe instytucje nadzorujące.** Zmiany w globalnej strukturze nadzoru gospodarczego — które były niezbędne, ponieważ dotychczasowe mechanizmy okazały się nieskuteczne w utrzymaniu dyscypliny budżetowej — skłaniają poszczególne kraje do udoskonalania istniejących narzędzi i wdrażania nowych strategii. Na przykład w 97% krajów OECD obowiązują obecnie reguły budżetowe; wzrosła także średnia liczba reguł na kraj. W latach 2009–2013 osiem krajów powołało niezależne instytucje budżetowe mające na celu wspieranie dyscypliny budżetowej, przygotowywanie informacji gospodarczych oraz dbanie o jak najbardziej użyteczną alokację środków.
- **Poziomy zatrudnienia w instytucjach publicznych w dłuższym okresie pozostają stabilne.** Ogólne zatrudnienie w instytucjach rządowych w latach 2001–2011 zasadniczo się nie zmieniło i w całym tym okresie wynosiło niespełna 16% ogólnej liczby zatrudnionych. Odsetek ten jest stosunkowo niewielki w porównaniu ze średnimi wydatkami rządowymi, w 2011 r. stanowiącymi 45,4% PKB, co wskazuje na istotną rolę outsourcingu. Mimo że w wielu krajach OECD ogłoszono wstrzymanie rekrutacji i redukcje zatrudnienia w ramach planów konsolidacji budżetowej, istotne ograniczenia zatrudnienia w instytucjach publicznych są trudne do utrzymania w dłuższym okresie ze względu na rosnące wymagania obywateli.
- **Potrzebne są dodatkowe mechanizmy likwidacji istniejących między płciami różnic w zatrudnieniu w sektorze publicznym.** Rządy podjęły wiele kroków na rzecz zagwarantowania równych szans zatrudnionym kobietom i mężczyznom, np. wdrażanie celów dotyczących rekrutacji i awansów oraz zapewnianie lepszej równowagi między pracą zawodową a życiem prywatnym. Jak jednak wynika z danych, kobiety zajmują ponad 50% (a niekiedy prawie 90%) stanowisk sekretarskich, ale są o wiele mniej licznie reprezentowane wśród wyższej kadry. Do działań mających korygować tego typu dysproporcje należy między innymi budżetowanie pod kątem płci, zakładające uwzględnianie aspektu płci we wszystkich etapach cyklu budżetowego. Ma ono na celu uniknięcie wydatków nieuwzględniających aspektu płci oraz zwiększanie skuteczności programów rządowych przez określanie, jakie konsekwencje w zakresie pogłębiania nierówności między płciami ma określone asygnowanie wydatków. Budżetowanie pod kątem płci wprowadzono jednak w mniej niż połowie krajów OECD.
- **Kraje składają zamówienia publiczne w bardziej strategiczny sposób.** W wielu krajach OECD wykorzystuje się nowatorskie narzędzia zamówień publicznych w celu uzyskania korzyści skali (np. w 94% państw stosuje się umowy ramowe) przez restrukturyzację funkcji zaopatrzeniowych, konsolidację zakupów i stosowanie technologii ICT w procesie składania zamówień (w 97% państw zaproszenia do składania ofert są publikowane w ogólnokrajowym elektronicznym systemie zamówień publicznych). Ponadto w wielu krajach członkowskich OECD obowiązują zasady zamówień publicznych mające na celu nie tylko zapewnienie oszczędności, ale także realizowanie innych celów polityki, takich jak innowacyjność, zrównoważony wzrost (w 73% państw w procesie zamówień uwzględnia się kryteria ekologiczne), wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw (w 70% państw promuje się korzystanie z usług małych i średnich przedsiębiorstw) oraz jednakowy dostęp do możliwości ekonomicznych.
- **Podstawowym narzędziem unikania konfliktów interesów pozostaje ujawnianie przez decydentów stanu majątkowego i prywatnych interesów.** W niemal wszystkich krajach decydenci mają obowiązek podania do publicznej wiadomości swojego stanu majątkowego i źródeł dochodów. Obowiązek wskazania poprzedniego miejsca zatrudnienia i zobowiązań funkcjonuje w niewielu krajach.
- **Coraz ważniejszym narzędziem zarządzania jest udostępnianie danych generowanych przez organy administracji.** W nieco ponad połowie państw OECD wdrożono krajowe strategie na rzecz udostępniania obywatelom informacji tworzonych przez organy administracji publicznej — 16% państw informuje o istnieniu odrębnych strategii w tej dziedzinie, dotyczących poszczególnych

ministerstw, a w 28% państw funkcjonują zarówno strategie ogólnokrajowe, jak i strategie niższych szczebli. Tylko w 4% krajów członkowskich nie ma strategii udostępniania takich danych. Do najważniejszych priorytetów udostępniania obywatelom informacji tworzonych przez organy administracji publicznej należą: przejrzystość i otwartość, zwiększenie ilości danych dostępnych dla firm z sektora prywatnego oraz tworzenie nowych przedsiębiorstw. Ponadto kraje zdają sobie sprawę z tego, że udostępnianie tych danych może się przyczynić do poprawy świadczenia usług; jednocześnie potencjalny wpływ na zaangażowanie obywateli w debaty publiczne i proces decyzyjny najwyraźniej nie zalicza się do głównych priorytetów.

- **Obywatele mają większe zaufanie do usług publicznych, z których korzystają częściej, niż do abstrakcyjnego rządu krajowego.** Mimo zmniejszenia się zaufania do „rządu” obywatele twierdzą, że są zadowoleni z oferowanych przezeń usług. Na przykład średnio 72% osób ufa lokalnej policji. Prawie taki sam odsetek deklaruje zadowolenie z dostępności wysokiej jakości opieki zdrowotnej, a 66% — z systemu edukacji i szkół w swoim mieście lub regionie. W okresie światowego kryzysu finansowego i gospodarczego oraz tuż po nim średnie poziomy satysfakcji utrzymały się na względnie niezmiennym poziomie.
- **Rządy w krajach OECD zwracają coraz większą uwagę na zapewnianie szerokiej grupie obywateli wysokiej jakości towarów i usług publicznych.** Wiele krajów wprowadza normy wydajności świadczenia usług oraz mechanizmy służące pomiarowi i uwzględnianiu opinii obywateli. Po raz pierwszy w raporcie Rząd w skrócie porównano cztery aspekty jakości usług — dostępność cenową, szybkość reagowania, niezawodność i zadowolenie obywateli — nie tylko w poszczególnych krajach, ale także w podstawowych dziedzinach usług publicznych, takich jak edukacja, służba zdrowia, wymiar sprawiedliwości i administracja podatkowa.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Przeczytaj pełną wersję w języku angielskim w iBibliotece OECD!!

© OECD (2013), *Government at a Glance 2013*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2013-en